

ΚΥΡΙΑΚΗ 4 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2021

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΕΦΗΒΕΙΑ - ΠΡΟΤΥΠΑ

Τα πρότυπα: Τι είναι; Πώς διακρίνονται; Πώς επιδρούν στη ζωή μας;

Πρότυπα είναι διάφορες στάσεις και τρόποι ζωής που έχουν θετική ή αρνητική επίδραση στην ψυχοσύνθεση και τη συμπεριφορά των νέων κυρίως ανθρώπων. Υπάρχουν δηλαδή πρότυπα προς μίμηση και πρότυπα προς αποφυγή, οπότε η επιλογή τους εναπόκειται στην κρίση του καθενός. [...] Είδωλα, αντίθετα, είναι διάσημα πρόσωπα, όπως καλλιτέχνες, ηθοποιοί, τραγουδιστές, αθλητές, μοντέλα κα. που γίνονται αντικείμενο θαυμασμού ή λατρείας από το νεανικό κυρίως κοινό σε σημείο μάλιστα μαζικής ψύχωσης ή και υστερίας. Πρόκειται δηλαδή για εφηβικά ή νεανικά ιδόλα που παράγει η «βιομηχανία του θεάματος» και προωθεί με το κατάλληλο μάρκετινγκ το σύνολο των media για εμπορικούς λόγους. Η προβολή τους ακολουθεί τις επιταγές της μόδας και τη λογική της μαζικής κατανάλωσης, γι' αυτό χρειάζεται και η διαρκής ανανέωσή τους. [...]

Τα αρνητικά πρότυπα επιδρούν στην ψυχοσύνθεση των ανθρώπων από μικρή ηλικία, όταν είναι ακόμη παιδιά ή έφηβοι, υποβάλλουν τη συμπεριφορά τους, ενώ σε μερικές μάλιστα περιπτώσεις διαμορφώνουν και τον χαρακτήρα τους. Οι νέοι υιοθετούν πιο εύκολα αυτά τα πρότυπα γιατί δεν έχουν την ωριμότητα να τα κρίνουν ορθολογικά, να τα αξιολογήσουν αρνητικά, ώστε να τα απορρίψουν, οπότε αρκούνται στην εύκολη πρόσληψη που είναι η μίμησή τους. Έτσι, ασχολούνται υπερβολικά με την εμφάνισή τους, ακολουθούν γενικά τη μόδα με τις φίρμες εισαγωγής, μιμούνται διασημότητες (**fashion icon**) ή ανθρώπους του θεάματος, που προβάλλει το τηλεοπτικό star system, κυρίως από την ανάγκη να επιβεβαιώσουν τον εαυτό τους και να αποκτήσουν κάποια ταυτότητα. Θέλουν να είναι αναγνωρίσιμοι και να θεωρούνται «επιτυχημένοι», για αυτό επενδύουν περισσότερο στην εικόνα του εαυτού τους (**φαίνεσθαι**) και λιγότερο στην καλλιέργεια των αρετών τους (είναι). Όμως δεν μπορούν να ιεραρχήσουν και να ικανοποιήσουν όλες τις επιθυμίες τους, οπότε νιώθουν συχνά απογοήτευση και απαισιοδοξία. Το αποτέλεσμα είναι είτε να απομονώνονται κοινωνικά, να απέχουν από τα κοινά και να απαξιώνουν την πολιτική δημοκρατία, είτε να εκτονώνονται βίαια στο περιβάλλον τους (**σχολικός εκφοβισμός, παραβατικότητα, χουλιγκανισμός κα**). [...]

Ένας είναι ο τρόπος να επιλέξουμε τα σωστά πρότυπα στη ζωή μας. Η κρίση του καθενός. Αν ο άνθρωπος δεν έχει αυτή την ιδιαίτερη ικανότητα να κρίνει, να συγκρίνει, να αξιολογεί, τότε είναι αποκλειστικά υπεύθυνος για ό,τι περνάει, για ό,τι κάνει και για ό,τι είναι τελικά. Ακόμα κι αν δε βρεθεί στο καλύτερο οικογενειακό ή κοινωνικό περιβάλλον, πρέπει να κάνει τις επιλογές του εκούσια, να νιώσει την ανάγκη να βελτιώσει τον εαυτό του και παράλληλα τους όρους της ζωής του. Πρότυπα υπάρχουν για όλους, αρκεί να έχουμε τη σύνεση να το καταλάβουμε και τη θέληση να τα μιμηθούμε. Ωστόσο τον κύριο ρόλο στη ζωή

μας, απ' όταν είμαστε παιδιά, τον έχει η οικογένεια και συμπληρωματικά το σχολείο. Ευθύνη λοιπόν τόσο των γονέων, όσο και των δασκάλων ή καθηγητών στο σχολείο δεν είναι να υποδεικνύουν κάθε φορά και κάποιο άλλο πρότυπο, αλλά να είναι πρότυπα οι ίδιοι, γιατί ο καλύτερος τρόπος για να διδάξεις και να διαπαιδαγωγήσεις σωστά τους νέους είναι το παράδειγμα δηλαδή το ηθικό πρότυπο που αντιπροσωπεύεις. Διαφορετικά ας αφήσουν τους νέους να κάνουν οι ίδιοι επιλογή προτύπων. Η ωριμότητα της σκέψης δεν είναι αποκλειστικό προνόμιο των μεγάλων.

Απόστολος Παπατσιρος, φιλόλογος

Πηγή : http://papatsiros.blogspot.com/2015/04/blog-post_27.html

Θέμα 1α

Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω περιόδους ως Σωστές ή Λανθασμένες, λαμβάνοντας υπόψη σας το περιεχόμενο του κειμένου.

1. Τα πρότυπα μπορούν να λειτουργούν είτε θετικά είτε αρνητικά για τους ανθρώπους.
2. Τα είδωλα είναι ένα προϊόν της σύγχρονης βιομηχανίας του θεάματος.
3. Οι νέοι υιοθετούν το ίδιο εύκολα τα θετικά και τα αρνητικά πρότυπα.
4. Η παραβατική και βίαιη συμπεριφορά των νέων μπορεί να αποδοθεί στην υιοθέτηση αρνητικών προτύπων.
5. Η οικογένεια και το σχολείο μπορούν να βοηθήσουν τους νέους υποδεικνύοντας τους θετικά πρότυπα.

Μονάδες 10

Θέμα 1β

Να αποδώσετε περιληπτικά (60-80 λέξεις) τον τρόπο με τον οποίο επιδρούν τα αρνητικά πρότυπα στους νέους, όπως τα διατυπώνει ο συγγραφέας στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου.

Μονάδες 20

Θέμα 2α

2.α.1. Να εντοπίσετε τα δομικά μέρη της δεύτερης παραγράφου του κειμένου.

Μονάδες 10

2.α.2. Να εντοπίσετε δύο διαρθρωτικές λέξεις στην τρίτη παράγραφο του κειμένου και να εξηγήσετε ποια σχέση συνοχής δηλώνουν.

Μονάδες 10

Θέμα 2β

Στο κείμενο παρατηρείται εκτεταμένη χρήση σημείων στίξης. Να αιτιολογήσετε τη χρήση της παρένθεσης σε κάθε ένα από τα τρία υπογραμμισμένα σημεία της δεύτερης παραγράφου.

Μονάδες 10

Θέμα 3ο

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Νέων το σχολείο σας διοργανώνει μια ημερίδα με θέμα «Οι νέοι του 21^{ου} αιώνα». Αποφασίζετε να εκφωνήσετε μια ομιλία με θέμα «Αρνητικά πρότυπα στην εφηβεία». Αξιοποιώντας τις πληροφορίες του κειμένου, αλλά και δικά σας επιχειρήματα, να αναφερθείτε στις συνέπειες των αρνητικών προτύπων στους σημερινούς νέους (250 λέξεις).

Μονάδες 40

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Νιότη- ΣΑΜΙΟΥΕΛ ΟΥΛΜΑΝ

Ο Σάμιουελ Ούλμαν (13 Απριλίου 1840 – 21 Μαρτίου 1924) ήταν Αμερικανός ποιητής. Είναι κυρίως γνωστός για το Ποίημά του, Η Νιότη. Τα έργα του καλύπτουν θέματα όπως η αγάπη, η φύση, η θρησκεία και η νεότητα. [Πηγή: www.doctv.gr]

Τα νιάτα δεν είναι περίοδος ζωής, είναι η κατάσταση του νου.

Δεν είναι κόκκινα μάγουλα, κόκκινα χείλη και ευλύγιστα γόνατα.

Είναι η διάθεση της θέλησης, ιδιότητα της φαντασίας, η δύναμη των αισθημάτων.

Είναι η φρεσκάδα της βαθιάς πηγής της ζωής.

Είναι η νίκη ενάντια στην ατολμία, είναι και της επιθυμίας για περιπέτεια ενάντια στο πόθο για μια ήσυχη ζωή.

Αυτός ο πόθος υπάρχει συχνά σε έναν σαραντάρη.

Κανένας δεν γερνάει μόνο και μόνο επειδή ζει μερικά χρόνια.

Οι άνθρωποι γερνούν όταν λιποτακτούν από τα ιδανικά τους.

Και τα ωραία ακόμη πρόσωπα, όταν δεν προσέξουν να μείνουν όσο γίνεται ηθικά αμόλυντα, στιγματίζονται συχνά από την αυθάδεια ή την αηδία.

Τα χρόνια μπορεί να ρυτιδώνουν το δέρμα, αλλά όταν εγκαταλείψεις τον ενθουσιασμό, τότε ρυτιδώνεται το πνεύμα.

Η ανησυχία, η αμφιβολία, η έλλειψη εμπιστοσύνης στον εαυτό σου, ο φόβος και η απελπισία, αυτά τα μυσάρια μακρά χρόνια που γέρνουν το κεφάλι και κάνουν σκόνη το πνεύμα που γέρασε.

Και αν είναι κανείς εβδομήντα ή δεκάξι χρόνων, πάντα στην καρδιά του μπορεί να υπάρχει η αγάπη για το θαύμα, ο θαυμασμός για τα άστρα και τα πράγματα και για τις σκέψεις.

Η θέληση να αντιμετωπίσει κανείς τα γεγονότα, η αδιάκοπη παιδιάστικη όρεξη για κείνο που πρόκειται να 'ρθει.

Έπειτα, και η μεγάλη χαρά για το παιχνίδι ζωής.

Είστε τόσο νέοι, όση είναι η πίστη σας στη ζωή.

Τόσο γέροι, όση είναι η αμφιβολία σας.

Τόσο νέοι, όση είναι εμπιστοσύνη στον εαυτό σας.

Τόσο γέροι, όση είναι η απελπισία σας. [...]

Πηγή: <https://www.doctv.gr/page.aspx?itemID=SPG10637>

Θέμα 1α

Να κυκλώσετε την κατάλληλη επιλογή, για να ολοκληρώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω περιόδων λαμβάνοντας υπόψη σας το νόημα του κειμένου :

1. Σύμφωνα με τον ποιητή ένας άνθρωπος γερνάει πραγματικά όταν :

- α) ο άνθρωπος μεγαλώνει ηλικιακά
- β) ο άνθρωπος χάνει την όρεξή του για ζωή
- γ) ο άνθρωπος χάνει τις σωματικές του δυνάμεις και αντοχές

2. Για να μείνει κάποιος πάντα νέος πρέπει

- α) να φροντίζει την εξωτερική του εμφάνιση
- β) να συναναστρέφεται με νέους ανθρώπους
- γ) να διατηρεί την αισιοδοξία του και τη χαρά για ζωή

Μονάδες 10

Θέμα 1β

Σύμφωνα με τον ποιητή, πότε γερνάει πραγματικά ένας άνθρωπος;

Μονάδες 20

Θέμα 2α

Στο ποίημα υπάρχει εκτεταμένη χρήση του β' προσώπου. Να εξηγήσετε τη λειτουργία του β' προσώπου στο κείμενο. Πώς συμβάλλει στη διαμόρφωση του ύφους;

Μονάδες 20

Θέμα 2β

Ο ποιητής χρησιμοποιεί διάφορα σχήματα λόγου, προκειμένου να αποδώσει τα χαρακτηριστικά της νιότης και των γηρατειών. Να εντοπίσετε δύο διαφορετικά σχήματα λόγου στο ποίημα και να αιτιολογήσετε τη λειτουργία τους.

Μονάδες 10

Θέμα 3°

Ποιο είναι το θέμα του ποιήματος; Συμφωνείτε με την περιγραφή των νέων στο ποίημα; Πώς θα περιγράφατε εσείς τους σημερινούς νέους; (150-200 λέξεις)

Μονάδες 40

Ευχόμαστε επιτυχία!!!